

SLU:n Olosuhdeseminaari 26.3.2009

Seminaarin avaus
Rakennusneuvos Risto Järvelä, opetusministeriö

Hyvät ystävät!

Seminaarimme aihe: "Lisää käyttäjiä liikuntapaikoille" on mielestäni aivan eriomainen arvioituna niiden useiden tavoiteasiakirjojen pohjalta, joita julkisin varoin toteutetulle liikuntapaikkojen rakentamiselle, ylläpidolle ja käytölle on asetettu.

Näitä tavoitteita on asetettu liikuntalaissa, VNpp:ssä liikunnan edistämisen linjoista (12/2008), VNpp:ssä terveyttä edistävän liikunnan ja ravinnon kehittämissä linjoista (6/2008) sekä Liikuntapaikkarakentamisen Suunta 2011-asiakirjassa (11/2008)

Liikuntalain mukaan valtion avustuksilla edistetään erityisesti laajojen käyttäjäryhmien tarpeisiin tarkoitettujen liikuntapaikkojen rakentamista.

VNpp liikunnan edistämisen linjoista lähestyy tavoitetta elämänkaaren kautta tavoitellen sitä, että lapset ja nuoret oppivat tarpeelliset liikuntataidot ja omaksuvat liikunnallisen elämäntavan, nuoret aikuiset ylläpitävät liikunnallista elämäntapaa, työikäiset liikkuvat terveytensä kannalta riittävästi ja ikääntyvät ylläpitävät omatoimisuutta, toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita päivittäisen liikunnan avulla.

VNpp terveyttä edistävän liikunnan ja ravinnon kehittämissä linjoista asettaa tavoitteeksi, että terveytensä kannalta riittävästi liikkuvien määrä kasvaa ja liikunnasta syrjäytyneiden määrä vähenee.

Valtion liikuntaneuvoston Liikuntapaikkarakentamisen Suunta 2011-asiakirjassa laajojen käyttäjäryhmien palveleminen on mainittu ensimmäisenä liikuntapaikkainvestoinnin avustamista puoltavissa kriteereissä.

Nämä kaikki ohjaavat säädökset puoltavat liikuntapaikkoja laajoille käyttäjäryhmille eli liikuntapaikkoja, joita käytetään tehokkaasti eri vuorokaudenaikoina ja jotka monikäyttöisinä tiloina tai alueina palvelevat erilaisia käyttäjäryhmiä myös eri vuodenaikoina. Monikäyttöisyyteen vaikuttavat siis fyysinen rakenne, saavutettavuus ja käyttöpolitiikka. Laajoja käyttäjäryhmiä palvelevina liikuntapaikkoina Suunta 2011-asiakirjassa mainitaan lähiliikuntapaikat, liikuntasalit ja uimahallit.

Tässä kohtaa ei nyt siis käsitellä terveellisiin liikkumistapoihin kannustavaa arkiympäristöä, jota sinänsä pidän tärkeimpänä tekijänä, kun halutaan ihmisten lisäävän päivittäistä liikuntaansa.

Liikuntapaikkojen rakentamisen tavoitteena on tuottaa palveluja laajasti kuntalaisille. Liikuntapaikan monikäyttöisyys tukee tätä lähtökohtaa. Liikuntapaikkojen suunnittelussa on tarpeen mahdollisimman hyvin huomioida myös käyttäjäkunnan ja sen tarpeiden muuttuminen liikuntapaikan elinkaaren aikana.

Liikuntapaikan suunnittelulla vaikutetaan merkittävästi sen monikäyttöisyyteen. Esim. liikuntapaikan mitat ja lattiamateriaalin valinta vaikuttavat siihen, mille käyttäjäryhmille liikuntapaikka on ihanteellinen, toimiva tai kelvollinen. Myös harraste- ja kilpatason vaatimukset ja tarpeet eroavat toisistaan. Liikuntapaikkojen suunnittelijalta edellytetään kykyä yhdistää erilaisia tarpeita ja toiveita päätyttyä kuitenkin kompromissiin, joka palvelee kaikkia vain keskinkertaisesti.

Monikäyttöisyyteen vaikutetaan myös käyttöpolitiikalla. Esimerkiksi liikuntahallin olosuhteet saattavat mahdollistaa niin joukkuepalloilun, voimistelun, sulkapallon kuin tanssin harjoittelun, mutta vuorojaolla ja taksapolitiikalla voidaan suosia vai jotain näistä, jolloin monikäyttöisyyden hyödyntäminen jää vajaaksi.

Käyttöpolitiikalla voidaan tukea lasten ja nuorten liikuntaa, aikuisväestön omatoimiliikuntaa, seuratoimintaa tai kilpaurheilijoiden tavoitteellista harjoittelua. Parhaimmillaan olosuhteet ja käyttöpolitiikka mahdollistavat näiden kaikkien käyttötarpeiden toteutumisen optimaalisesti.

Monikäyttöisyys on hyvä tavoite, mutta samalla myös liikuntapaikkarakentamisen haaste. Parhaaseen tulokseen pääseminen edellyttää eri käyttäjäryhmien kuulemista ja tarpeiden selvittämistä sekä rakennuttajan ja suunnittelijan osaamista. Liikuntapaikan pitää monikäyttöisenäkin olla toiminnallisesti riittävän laadukas, jotta kaikki käyttäjäpiirit ottavat sen omakseen.

Monikäyttöisyys ja monipuolisuus ovat tavoitteita, joita on aina painotettu myös näillä Sportec-messuilla valittavan Vuoden liikuntapaikan valinnan perusteluissa.

Näyttää siltä, että tämän seminaariohjelman kokoamisessa on ollut käytettävissä runsaasti viisautta ja ammattitaitoa, joten toivotankin teille antoisaa seminaaria!